

g veikir du Eik

MÁTTI GANGA GALIÐ

– Eik fekk merglop og leiðslan hefur niðurræðfest planlegging, stýring og eftirlit. Tá er skjótt, at ein leiðsla missir dómikraftina, er hon ikki nóg sterk og dugnalig, sigur Reidar Bónfjall, búskaparfrøðingur, um fallið hjá Eik Banka

» Leiðslan hefur ikki megnað at mett um útlánini og projektini í danska dótturfelagnum, áðrenn hon keypti

– Hetta helt eisini fram hóast tað, sum kundin virðismetir mest, er nettupp álit á leiðslu, starvsfólk og banka. Vit tosa her um at umsita pening, sum er sera viðkvæmt fyri øll, har kravið er tryggileiki og ábyrgd, men hetta er ikki eyðsýnt fyri leiðsluna í Eik.

Kundi bara ganga galið

Reidar Nónfjall sigur, at við einum veikum og ódugnaligum nevndarformanni, eini veikari og ódugnaligari dagligari leiðslu og pengaríkiligheit á figgjarmarknaðinum, kann tað bara ganga galið, tá ið farið verður í holt við eina strategi, sum vil vøkstur á ókendum marknaðum.

– Leiðslan hefur als ikki havt nakrar strategiskar førleikar at reka virksemin í útlandinum ella á einum fremmandum marknaði og hefur ikki megnað at virka í slíkum umhvørvi. Leiðslan hefur ikki havt nøkur greið og effektiv modell at virka eftir og nú stendur partur av leiðsluni í danska dótturfelagnum enntá fyri at verða meldað fyri sínar skilaleysu dispositiónir, sum hildu fram, sjálvt tá ið kreppa er í kommin.

Hann sigur, at tað tað er sumt, sum bendir á, at ovasta leiðslan við kostnaðarmiklum skeiðum og smartum leiðslufilosofium eisini hefur heilavaskað leiðslufólk og starvsfólk til ein felags rætning og gjørt tey ikki sjálvstøðugt hugsandi, men heldur blint og ókritiskt fingið tey at trúgva uppá stjórnum.

– Samanumtikið muga vit staðfesta, at Eik-banki hefur havt eina stjórn og eina nevnd, sum als ikki hava havt tað undir húðini at reka bankavirksemi og heldur ikki megnaðu tað. Harafturat hefur leiðslan, akkurát sum onnur, sum vóru í búskaparveitsluni, eisini verið rakt av grammleika, býttheit og naivari trúgv uppá framtíðina, sigur Reidar Nónfjall.

Avkast til grammar partaeigararar

Nógvir politikarar hava funnist hvassliga at bankunum fyri at okra við rentum og ómaksgjöldum.

Reidar Nónfjall heldur, at tað er ringt at siga nakað ítökiligt um.

Kortini finst hann at, at tað er sera torført at gjøgnumskoða bankavirksemið.

– Verður hugt í ein bankaroknskap er torført at siggja, hvaðani inntøkur bankans í høvuðsheitum stava frá og, hvussu útlánini er býtt sundur ímillum teir ymsu økinu og tær ymsu vinnugreinarnar.

– Tí ber heldur ikki til hjá uttanfyri standandi at meta um, antin pláss er fyri einum rationellari rakstri og lægri rentu.

Hann sigur, at bankarnir eru eisini í eina støðu, har teir skulu geva avkast og vinningsbýti til nakrar grammar partaeigarar og tí máleiðslan halda fast um ein høgan rentumarginal.

– Kanska eiga føroyskir bankar at verða tiknir av virðisbrævamarknaðinum. Hetta er akkurát rætta lutan til tað.

– Ein annar møguleiki er at skerja teir frá frá øllum ilögum í partabrøv og annað virksemin, har váginn er stórur.

Stjórin í Handilsskúlanum heldur somuleiðis, at tað er ikki lætt at áseta stjóralønirnar, tí ofta verða gøvtalir gjørdar um bonus sum eina eyka løn av einum avlopi, oman á grundlønina.

Men hann heldur, at í veruleikanum eru slíkar skipanir "livshættisligar", tí tær leggja upp til, at leiðslan alla tíðina arbeiðir stuttsíkt og roynir hvørt einstakt ár at skapa so stórt avlop sum gjørligt.

– Ein stjóri kann sostatt fáa stór bonus fyri ikki at gera nakað strategiskt, ella ikki seta neyðugan pening av til menning og inntøkuvøkstur. Í longdini verða avleiðingar, at bankin tapir kappingina og kemur í stórar trupulleikar.

– Tí má eitt avlop altíð setast upp ímóti ella avstemmast við nakrar undirliggjandi faktorar í virkseminum, sigur Reidar Nónfjall.

Ómøguligt at hava eitt føroyskt figgjareftirlit

– Tað er ómøguligt at hava eitt vælverkandi føroyskt figgjareftirlit.

Tað heldur Reidar Nónfjall, búskaparfrøðingur.

Spurningurin um at yvirtaka figgjareftirlitið á føroyskar hendur, hefur annars verið nevndur fleiri ferðir

– Royndirnar vísa, at eftirlit virkar sera illa í okkara lítla samfelag. Og kemur nakað fram, fær tað ongar avleiðingar.

– Tað er so nógvur vina- og kenningarpolitikkur, at tað er rætt og slætt ómøguligt at hava eitt vælverkandi figgjareftirlit ella eina vælverkandi rættarskipan í Føroyum.

– Og vit fáa heldur aldriin førleikar til tað og vit fáa heldur ikki ráð til slíkt eftirlitsvirkemin, heldur hann.

Annars hefur landsstýrið gramt seg um manglandi kunning úr Danmark?

– Hvør skuldi so leikluturin hjá landsstýrinum verið, og hvørji stýringaramboð skuldi tað brúkt, hóast tað hevði fingið skjóta og effektiva kunning spyr hann.

Hann heldur eisini, at tað er torført at siga, um landsstýrið átti at bjarga Eik, ella ikki og, hvørjir fyrirunirnar og vansarnir eru.

Hinvegin staðfestir hann, at landsstýrið hefur ongan vinnupolitikk um at hava greiðan skilnað ímillum alment og vinnuligt virksemin. Tí setti landsstýrið pening í Smyril Line.

– Hinvegin er ein bankabjarging heilt onnur støða

tí tað kann hava við sær nógvar álvarsligari og umfangandi avleiðingar enn, um Smyril Line fer á heysin.

Annars heldur hann, at tað var rætt at landsstýrið setti sum treyt fyri at seta pening í Eik, at danski dótturbankin skuldi skiljast frá.

– Tann avgerðin var politiskt eisini lætt, tí bankin er jú eisini tryggjaður í Finansiel Stabilitet.

Kortini roknar hann við, at landsstýrismaðurin í figgjarmálum noyðist at fylgja væl við gongdini fyri onkursvegna at ávirka ella taka lut í einari politiskari tilgongd, sum skapar tryggileika fyri privatu viðskiftafólkunum og vinnulívskundunum hjá bankanum í Føroyum.